

Sayın Bakan Yardımcım, Sayın Başkanım, Değerli Meclis üyeleri, hepinizi şahsım ve Ankara Sanayi Odası Yönetim Kurulu adına saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakan Yardımcımıza bu yoğun gündem içinde bize zaman ayırdığı için teşekkür ediyorum.

Değerli Meclis üyeleri,

Küresel piyasalarda enflasyon kaygıları her geçen gün artmaya devam ediyor. ABD'de 1990'dan bu yana kaydedilen en yüksek enflasyon verisi küresel piyasalarda belirsizliğinin daha da artmasına neden oldu. Yüksek enflasyon ardından fiyatlamalar, ABD tarafında beklenenden erken bir sıkılaşma olabileceği beklentisini güçlendirirken, gelişen ekonomilerin para birimlerinde baskı önemli bir risk olarak karşımızda duruyor. Son dönemdeki küresel gelişmeler ve parasal koşulların TL'nin aleyhine işlediğini söyleyebiliriz. Tedarik zincirindeki aksaklıkların devam etmesi, lojistik maliyetlerindeki artış, küresel enflasyon ve büyümeye ilişkin beklentiler, belirsizlik algısının hala devam ettiğini gösteriyor. Özellikle para politikalarının geleceğine dair belirsizlikler, yatırımcıların önünü görmesini zorlaştırırken, sürdürülebilir büyüme olgusundaki beklentileri de olumsuz yönde etkiliyor. Pandemi sonrası küresel ekonomik yapı önemli ölçüde değişirken, küreselleşmenin getirilerinin azaldığı ve büyüme dinamiklerinin yavaşladığı bir ortamda, iç pazarın daha da önemli hale geldiği bir süreci yaşıyoruz. Diğer taraftan global enflasyonda bozulma ve tedarik zincirinde aksaklıkların devam etmesi, küresel ticaretin hızını da düşürmektedir. Özellikle enflasyondan arındırılmış küresel dış ticaret rakamları ivme kaybına işaret etmektedir. Yurt içinde ise, TL'de yüksek oranlı değer kaybı yaşanırken diğer taraftan daha önemli sorun, kurdaki yüksek oynaklık seviyesidir. Kurdaki oynaklığın hala devam etmesi, yüksek enflasyon ve iç talepteki yetersizlik ve bunların ortaya çıkardığı belirsizlik ortamı, reel sektörün yatırım iştahını azaltırken, büyüme dinamiklerinde yavaşlama ibarelerini güçlendiriyor. Merkez Bankası asli görevi olan Türk Lirasının itibarını korumak için gerekli politika tercihlerini ivedi bir şekilde ortaya koyması gerekiyor. Ülke parasının değeri üretim gücünü ortaya koyar. Son dönemde TL'deki değer kaybı, risk algısını arttırırken üretim gücü üzerinde olumsuz bir etki ortaya çıkarmaya devam ediyor. Son haftalarda yaşanan TL'deki değer kaybının en önemli nedeni belirsizliktir. Cari fazlanın verildiği döviz talebinin azaldığı bir dönemde kurların bu denli yukarı yönlü hareketine anlam veremiyorum. Evet, bu aylarda reel sektörün bir miktar dış borç ödemesi var ama bu kadar artışa neden olacak bir miktar olduğunu da zannetmiyorum. Ortaya çıkan bu spekülasyon hareketlerin Merkez Bankası'nın proaktif bir politika tercihi oluşturamamasının bir sonucu olduğunu düşünüyorum.

Özellikle Merkez Bankası elindeki önemli bir silah olan sözlü yönlendirmeyi kullanması gerekiyor. Mevcut durum ile piyasadan kopuk bir Merkez Bankası görüntüsü veriyor. Eski FED bakanı Bernanke "para politikasının %98'i sözlü yönlendirme, %2'si ise aksiyondur" der. Merkez Bankası ne yazık ki piyasaları yönlendirme noktasında sözlü yönlendirmeyi yapamıyor. Merkez bankasının piyasaya güven verici bir iletişime geçmesi gerekiyor. Eski İngiltere Hazine Bakanı George Osborne'nun da ifade ettiği gibi, en iyi Merkez bankası en az şaşırtan, en az konuşulan ve yapacakları en iyi tahmin edilen Merkez bankası olması gerekir.

Değerli Meclis Üyeleri,

Diğer yandan enflasyon eğilimlerinde beklentilerin üzerinde gerçekleşen bozulma maalesef devam ediyor. Ekim ayında gerçekleşen yıllık %19,89'luk TÜFE ve %46,31'lik ÜFE ile 2019 Mayıs ayından bu yana en yüksek enflasyon seviyesini gördük. Enflasyon son dönemlerde yapısal bir soruna dönüşürken, Ekim ayında beklentilerin üzerinde açıklanan enflasyon rakamları, ekonominin geneline yayılan maliyet tarafı güçlü bir enflasyonla karşı karşıya kaldığımızı ve sonraki aylarda fiyat artışlarının devam edeceğini gösteriyor. Ekonominin kalıcı olarak dengelenmesinde enflasyonun önceliklendirilmesi gerekiyor. Yüksek enflasyon, piyasaların sığlaşmasına, dış finansman kalitesinin düşmesine ve kurda oynaklığa yol açarak dolarizasyon sürecinin ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Zaten yüksek maliyetle üretim yapmaya çalışan reel sektör, yüksek finansman ihtiyacıyla birlikte uzun vadeli yatırımları zorlaştırmakta, makro açıdan ise yüksek enflasyon sürdürülebilir büyümeyi zorlaştırmaktadır. Üretim maliyetlerindeki artış, sanayi üretim endeksinde aylık %1,5 düşüş ile beklentilerin altında gerçekleşmiştir. Özellikle son dönemde üretimin devamı için aramalı ithal etmek zorunda olan sanayicimiz kurlardaki yüksek artış ile maliyetleri önemli ölçüde artmaya devam ederken bu sorunun çözümü için proaktif adımların ivedi bir şekilde atılması gerekmektedir. Diğer taraftan, aylık ve üçer aylık rakamlara baktığımızda bir önceki çeyreğe göre artış hızında bir düşüş görülmekte ve bu gelecek aylarda sanayi üretiminde artış hızının düşmesine işaret etmektedir. Sanayi üretim endeksi ilk çeyrekte yıllık %9, İkinci çeyrekte yüksek baz etkisiyle yıllık %40,3, üçüncü çeyrekte ise %9 artış kaydetti. Perakende satış endeksi ise, ilk çeyrekte yıllık %9, ikinci çeyrekte yıllık %27,4 üçüncü çeyrekte ise %13 artış gösterdi. Öncü göstergeler üçüncü çeyrekte büyümeyi yukarı çekerken, 3 çeyrekte %9 üzerinde bir büyüme, yıl genelinde ise %10'nun üzerinde bir büyüme rakamına ulaşmamız muhtemel gibi gözüküyor. İhracatta sanayi sektörünün de katkısıyla ivmelenme devam ediyor. Özellikle son dönemde navlun ücretlerindeki artışa rağmen pazara yakın olmamızın avantajını da mutlaka

kullanmamız gerekiyor. Bu arada Ankara ihracatı da son aylarda oldukça ivme kazandı. Ankara Ekim ayında 891 milyon dolar ihracat yaparak, son 10 ayda kümülatif olarak 7,5 milyar doların üzerinde ihracat hacmine ulaşmıştır. 12 aylık ihracatımız da 9 milyar doları aşmıştır. Ankara olarak bununla yetinmeyip daha yüksek ihracat rakamlarına ulaşmak için var gücümüzle çalışmaya devam edeceğiz.

Sayın Bakan Yardımcımızın affına sığınarak yeşil mutabakat konusuna geçmeden önce asgari ücretle ilgili birkaç şey söylemek istiyorum. Malum aralık ayı yaklaşırken Türkiye'nin önemli gündem maddelerinden birisini asgari ücret konusu oluşturmaktadır. Hatta bu yıl tartışmalar biraz erken bile başladı. Bir gazeteci arkadaşımızın sorusu üzerine bu tartışmaların içine ben de girmiş oldum. Hatta sözlerim üzerine Türk İş yönetimiyle aramızda bir de polemik oldu. Aslında söylediklerim daha önceki görüşlerimi ifade etmekten farklı değildi. Ben öteden beri bu ücreti tespit eden komisyonun yapısına itiraz ediyorum. Komisyon, devleti temsilen 5, işverenleri temsilen TİSK'ten 5 ve en büyük işçi sendikası konfederasyonu olarak Türk İş'i temsilen 5 üyeden oluşuyor. İşveren kesimi adına masada bulunan TİSK'e işverenlerin yüzde 1'i üyedir. Yani TİSK'in 21 sendikasına üye 10 bin işyeri bulunuyor ve yaklaşık 2 milyon çalışan istihdam ediliyor. Oysa 365 oda ve borsa kanalıyla 1 milyon 200 bin üyesi bulunan TOBB bu komisyonda yer almıyor. Yani Türkiye ekonomisinin yüzde 99,8'ini oluşturan ve asgari ücret konusunun doğrudan muhatabı olan KOBİ'ler maalesef komisyonda temsil edilmiyor.

İşçi tarafında da farklı bir durum yok. Türkiye'de sendikalı işçilerin oranı yüzde 14 civarında. Aynı şekilde işçiler adına masada oturan Türk-İş Konfederasyonu bu yüzde 14'ün bile tamamını temsil etmediği gibi, genel olarak da devlet kurumları ve büyük kurumsal şirketlerde örgütlü ki, buralarda asgari ücretle çalışan yok. Yani masada konunun gerçek sahipleri maalesef yok. Hep ifade etmeye çalıştığım gibi komisyonda konunun gerçek sahipleri olabilse, taraflar sorunu doğru tespit edecek ve belki birtakım farklı öneriler, farklı yöntemlerle daha uygun çözümler üretebileceklerdir. Öte yandan devletimiz gerçekten asgari ücretle çalışan düşük gelir gurubuna bir katkı sağlamak istiyorsa, gelişmiş ülkelerde olduğu gibi asgari ücret üzerinden alınan vergiyi kaldırabilir. Ayrıca önemli bir nokta da çalışanların gelir vergisi dilimlerinin çok düşük olması. Asgari ücretliler yapılan düzenlemeyle bundan etkilenmiyor ancak asgari ücretin biraz üzerinde bile ücret alınmaya başlandığında, yılın ikinci yarısından itibaren vergi dilimi nedeniyle çalışanların ücretleri düşüyor. Vergi dilimlerinin ayarlanarak çalışanlarımız lehine bu konuda bir iyileştirmenin mutlaka yapılması gerektiğini düşünüyorum.

Sayın Bakan Yardımcım Değerli Meclis Üyeleri,

AB tarafından Aralık 2019 tarihinde açıklanan "Avrupa Yeşil Mutabakatı" artık ülkemizin de önemli bir gündem maddesi. AB ekonomisini sürdürülebilir bir gelecek için dönüştürme amacını ortaya koyan mutabakatla ilgili bizim de geç kalmadan harekete geçmemiz gerekiyor. Mutabakat sadece bir çevre stratejisi olarak algılanmamalı, bizi de yakından ilgilendiren yeni bir uluslararası ticaret sistemi ve işbölümü dizaynı olduğu da unutulmamalıdır. Bu sürecin daha az hasarla atlatılabilmesi için, net karbon salınımını 2050 yılına kadar sıfırlamamız gerektiği vurgulanmaktadır. Bu hedefler tutturulamaz ise dünyadaki yaşam koşullarının çok daha zorlaşacağı, milyarlarca insanın hayatının tehlikeye gireceği BM tarafından ifade edilmektedir. Sınırdaki karbon uygulamaları sanayinin önünde bir engel gibi gözükse de, sürece hızlı bir adaptasyonla yeni fırsatlar olarak bakmak da mümkündür. Birçok sektörde AB Yeşil Mutabakatının ortaya koyduğu düzenlemeleri ivedi bir şekilde yerine getirip rekabette geri kalmamak için hızlı bir dönüşüme girerek, gerekli adımların ivedi bir şekilde atılması gerekmektedir. Yeşil mutabakat ile sınırdaki karbon vergisi uygulaması yüksek karbon salınımı olan özellikle de enerji yoğun sektörlerde uygulanacaktır. Söz konusu mutabakatta, karbon salınımı yüksek olan enerji yoğun sektör ve alt sektörler belirlenmiş olup, özellikle demir-çelik, maden, alüminyum, çimento başta olmak üzere birçok tekstil alt gruplarında, kimyasal hammaddelerde, cam seramik gibi birçok sektörde ön plana çıkmaktadır. Son dönemde ivme kazanan ihracatta, sürdürülebilirliğin devamı açısından, bu mutabakata uyum sürecinin, çok kritik bir öneme sahip olduğu da unutulmamalıdır. Ülke olarak bizim de üzerimize düşeni yaparak; üretim sistemimizi karbon salınımını azaltıcı yöne dönüştürecek planlamaları yapmamız ve tüketim davranışlarımızı bu yönde değiştirmemiz gerekiyor. AB "Yeşil Mutabakatına" uygun bir büyüme stratejisi ortaya koymak emisyonları azaltırken, diğer taraftan da yaşam kalitesini artıracaktır. G7 ülkelerine ihracatımız, toplam ihracatımızın yüzde 60'ı tutarındadır ve temel pazarlarımızda bu boyutta bir dönüşümün dışında kalamayız. Yeşil dönüşüm bir tek sınırdaki karbon vergisi demek değil, kapsamlı bir teknolojik yenilenme sürecidir. Cumhurbaşkanlığımız tarafından hazırlanan eylem planı resmi gazetede yayınlandı. Burada gerçekleştirilecek çalışmaların özel sektörün de içinde bulunduğu bir çalışma grubu ile yapılması planlanmaktadır. ASO olarak burada katkı sağlamaya hazırız.

Ankara Sanayi Odası olarak ASO 2. OSB ile birlikte bu konuda biz de bir çalışma yürütüyoruz. Öncelikle ilk etkilenecek sektörlerle yönelik olmak üzere bir dizi çalışma gerçekleştireceğiz. Ardından da tüm sektörlerimizi kapsayacak şekilde çalışmalarımızı genişleteceğiz.

BAyrıca ASO 2. OSB’de Yeşil Mutabakat kapsamında “Sanayicinin Yeşil Rotası Projesini” başlattı. Projeye bölgede sürdürülebilirlik, çevre ve doğal kaynaklar hakkında farkındalığın artırılması sürekli eğitim ve bilgilendirme faaliyetleri sürdürülüyor. Projenin bir diğer hedefi de enerji verimliliği, yeşil alt yapı, gelişmiş su döngüsü, endüstriyel simbiyoz gibi uygulamaları hayata geçirerek ASO 2 OSB’nin Yeşil OSB’ye dönüşümünün sağlanmasıdır. Bu çalışmalarımızın liderliğini 2. OSB Başkanı ve ASO Başkan Yardımcısı Seyit Ardiç yürütmektedir. Kendisi ayrıca bu ayın başında Glasgow’da yapılan iklim zirvesine de katılarak hem Odamızı hem de bölgemizi başarıyla temsil etti. Ben kendisine huzurlarınızda bir kez daha teşekkür etmek istiyorum.

Sayın Bakan yardımcım biz bu konuda çalışmaya başladık ve bütün gücümüzle Ankaralı sanayicimize destek vermeye devam edeceğiz. Ama bu konuda devletimizin öncü olması, yönlendirmesi ve gerekli destekleri vermesi çok daha önemli. Bu konuda bakanlığınız öncülüğünde proaktif bir anlayışla gerekli adımları hızla atacağımıza inanıyorum.

Sayın Bakan Yardımcım, son bir konuyla konuşmamı tamamlamak istiyorum.

Endüstriyel ekonomide üretim, kullanım ve imha süreci yerine dönüşümü ve yeniden dönüşümü esas almayı ifade eden endüstriyel bir terim olan döngüsel ekonomi sanayimizin geleceği açısından oldukça önemlidir. Firmaların karlılığı kaynakların mümkün olduğu kadar geri dönüşümden kazanılması ve atıkların mümkün olduğu kadar azaltarak yeni kaynaklara dönüşebilmesiyle ölçülür.

Ankara Sanayi Odası olarak döngüsel ekonomiyi canlandırmak ve bilinci arttırmak için geri dönüşüm organize sanayi bölgesi kurmak istiyoruz, bu konuda sizlerden de destek istiyoruz. Bu bölgeye uygun bir yer bulabilmek için Milli Emlak’a başvuruda bulunduk. Bu sürecin hızlandırılması için vereceğiniz destek çok önemli.

Ben Sayın Bakan Yardımcımıza katılımı için tekrar teşekkür ediyorum.

Bugün Öğretmenler Günü. Ulu Önder Atatürk öğretmenlerimize “Öğretmenler, Cumhuriyet sizden fikri hür, vicdanı hür, irfanı hür nesiller ister” diye seslenmişti.

Bunu bir kere daha hatırlatarak tüm öğretmenlerimizin öğretmenler gününü kutluyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

